

Svenska aspekter i lagförslagen

Kommunmarknaden 9.9.2020

Linda Grönqvist @lindagrönqvist

1

Svensk service i lagutkastet

- Lagstadgat samarbete mellan de tvåspråkiga landskapen
- Kårkulla
- Utvecklingsverksamhet på svenska
- Landskap X
- Nationalspråksnämnderna

2

2

Frågor om svensk service i utlåtanderundan med deadline 25.9

- 20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?
 - ja
 - huvudsakligen ja
 - huvudsakligen nej
 - nej
 - tar inte ställning

- 22. Vilket vårdlandskap borde föreskrivas som ansvarig för att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster (31 §) i hela landet?

- 43. Tryggar förslagen om delningen av Kårkullas verksamhet kontinuiteten i dess verksamhet som vårdlandskapens verksamhet?

3

KOMMUN
FÖRBUNDET

3

37 § Samarbete mellan tvåspråkiga landskap lagen om ordnande av social- och hälsovård

- De tvåspråkiga landskapen ska avtala om inbördes samarbete och arbetsfördelning vid genomförande av social- och hälsovårdstjänster när det är oundgängligt eller nödvändigt med hänsyn till
 - Den **kompetens** som krävs för de svenskspråkiga tjänsterna, eller
 - För att säkerställa **tillgången** till tjänsterna, eller
 - För att säkerställa tjänsternas **kvalitet**, eller
 - För att se till att kundernas **språkliga rättigheter** tillgodoses

- På grund av att
 - Uppgiften är krävande eller ovanlig, eller
 - Att den medför stora utgifter

4

KOMMUN
FÖRBUNDET

4

37 § Samarbete mellan tvåspråkiga landskap

- Avtalet om samarbete ska omfatta:
 - Expertstöd som landskapen ska ge till varandra
 - Arbetsfördelningen gällande tjänster
 - Där samarbete är nödvändigt för att trygga de språkliga rättigheterna och säkerställa tillräckliga social- och hälsovårdstjänster (uppgifterna är krävande, sällsynta dyra).
 - Eller som det är ändamålsenligt att genomföra endast i en del av vårdlandskapen.

5

KOMMUN
FÖRBUNDET

5

37 § Samarbete mellan tvåspråkiga landskap

- Man hänvisar till Kårkulla men säger också att syftet är att trygga även andra tjänster.
- Förslaget definierar inte vilka andra tjänster det handlar om mer än att det är tjänster som det är oundgängligt eller nödvändigt att samarbeta kring.
- Som exempel utöver Kårkullas tjänster nämns särskilt krävande tjänster inom missbrukarvården och dygnetruntvård inom barnpsykiatri.

6

KOMMUN
FÖRBUNDET

6

37 § Samarbete mellan tvåspråkiga landskap

- Vårdlandskap X ansvarar för samordningen av avtalet.
- Vårdlandskapen ska höra SHM innan de godkänner avtalet.
- Vårdlandskapsfullmäktige ska godkänna avtalet.
- Avtalet lämnas in till SHM.
- Fullföljandet av avtalet utvärderas årligen.
- SHM eller vårdlandskapet kan föreslå ändringar.
- Bestämmelser om Nationalspråksnämndens skyldighet att lägga fram förslag om ändring av avtalet och följa upp fullföljandet av avtalet finns i 32 § i lagen om vårdlandskap.
- Om vårdlandskapen inte når enighet besluter statsrådet om innehållet i avtalet.

7

KOMMUN-
FÖRBUNDET

7

54 § Kårkulla

- Uppgifter på området sakkunnigtjänster och de anställda som sköter dessa uppgifter samt samkommunens lokaler belägna i vårdlandskapet Egentliga Finland övergår till vårdlandskapet Egentliga Finland
- Rådgivningstjänster och de anställda som sköter dem införlivas i det landskaps verksamhet där de anställda som sköter respektive uppgift finns.
- Om anställda har skött uppgifter också i andra landskap innan lagen om ordnande av social- och hälsovård trädde i kraft ska vårdlandskapen komma överens om att tjänsterna ska produceras också i de andra landskapen.

8

KOMMUN-
FÖRBUNDET

8

54 § Kårkulla

lag om genomförande av reformen och om införande av lagstiftning

- Boendeserviceenheter samt samkommunens dagcenter- och arbetscenterverksamhet, fastigheterna som används av alla dessa samt hyresavtalen för verksamhetslokalerna övergår i det vårdlandskaps ägo inom vars område de är belägna.
- Om man i dessa boendeserviceenheter eller i dagcenter- och arbetscenterverksamheten har ordnat tjänster även för invånare i andra landskap är landskapen skyldiga att avtala om hur verksamheten ska fortsätta.
- Avtalen mellan landskap ska gälla tills landskapen kommer överens om det samarbete och den arbetsfördelning som avses i 37 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Samarbetet och arbetsfördelningen ska avtalas senast den 1 september 2023.

9

KOMMUN-
FÖRBUNDET

9

Utvecklingsverksamhet

- 30 § Utvecklingsverksamhet som gäller social- och hälsovården i vårdlandskapet
 - Vårdlandskapen ansvarar för att social- och hälsovården i dess område utvecklas i enlighet med de riksomfattande målen.
 - Vårdlandskapet deltar i det nationella och regionala arbetet och samarbetar med kommunerna och organisationer som bedriver utbildnings-, utvecklings- och forskningsverksamhet.
- 31 § Stöd för att utveckla de svenskspråkiga tjänsterna
 - Vårdlandskapet X har till uppgift att stödja de svenskspråkiga tjänsterna i hela landet.

10

KOMMUN-
FÖRBUNDET

10

Vårdlandskap X

- Nämns i 31 § om utvecklingsverksamhet och i 37 § om lagstadgat samarbete i lagen om ordnande av social- och hälsovård.
- Två olika uppgifter:
 1. Stödja de svenskspråkiga tjänsterna i hela landet vad gäller forskningsbaserad utvecklingsverksamhet.
 2. Ansvara för samordningen av samarbetsavtalet mellan tvåspråkiga vårdlandskap.

11

KOMMUN
FORBUNDET

11

Frågor om svensk service i utlåtanderundan med deadline 25.9

- 20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?
 - ja
 - **huvudsakligen ja**
 - huvudsakligen nej
 - nej
 - tar inte ställning
- 22. Vilket vårdlandskap borde föreskrivas som ansvarig för att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster (31 §) i hela landet?
- 43. Tryggar förslagen om delningen av Kårkullas verksamhet kontinuiteten i dess verksamhet som vårdlandskapens verksamhet?

12

KOMMUN
FORBUNDET

12

20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?

- Ett avtalsbaserat samarbete mellan vårdlandskapen är en god utgångspunkt för tryggande av de tjänster som beskrivs i paragrafen. Den föreslagna bestämmelsen ger goda förutsättningar att trygga de svenskspråkiga tjänsterna i reformen.
- Skyldigheten att ingå avtal är i lagstiftningen inte förenad med någon skyldighet att använda tjänster, vilket vi anser vara en lyckad lösning med tanke på minoritetens rättigheter.
- Utöver samordningsuppgiften borde det också lagstiftas om skyldighet att övervaka samarbetsavtalet. Enligt 37 § 5 mom. i lagutkastet ska fullföljden av avtalet följas och bedömas årligen, med vem som är ansvarig för övervakningen som helhet är oklart.

13

KOMMUN-
FÖRBUNDET

13

20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?

- I paragrafen preciseras inte vilka tjänster som omfattas av skyldigheten att ingå avtal
- Svårtydda bestämmelser som lämnar rum för tolkning är en utmaning vid både bestämningen av serviceutbudet och samordningen av samarbetet.
- I lagstiftningen behövs tydliga indikatorer som underlättar tolkningen, till exempel klara kriterier för tillgången till tjänster och när en tjänst ska klassas som ovanlig.
- Av bestämmelsen borde det också framgå om stödtjänster kan ingå i samarbetet, till exempel översättnings- och tolktjänster eller digital vägledning.
- När Kommunförbundet hört kommunerna har de framfört önskemål om tydliga anvisningar och stöd för avtalsprocessen. Mer anvisningar om avtalsprocessen skulle alltså behövas.

14

KOMMUN-
FÖRBUNDET

14

20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?

- Kommunförbundet anser att det med tanke på tryggandet av vården, omsorgen och tjänsterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning är viktigt att det i lagen fästs särskild vikt vid ett fungerande samarbete mellan de tvåspråkiga landskapen när det gäller specialomsorgerna för dessa personer.
- Lagstiftningen bör ge möjlighet till ett smidigt samarbete inom specialomsorgerna för svenskspråkiga med intellektuell funktionsnedsättning, till exempel i form av en samkommun eller enligt modellen med en ansvarig kommun, utgående från vårdlandskapens behov.

15

KOMMUN-
FÖRBUNDET

15

22. Vilket vårdlandskap borde föreskrivas som ansvarig för att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster (31 §) i hela landet?

- Enligt lagförslaget har vårdlandskapet X två uppgifter: att utveckla de svenskspråkiga tjänsterna samt samordna (och övervaka) samarbetsavtalet mellan tvåspråkiga vårdlandskap.
- Kommunförbundet påpekar att dessa två uppgifter är väldigt olika och förutsätter olika slags beredskap, resurser och kompetens.
- Det gäller att noga överväga om det är motiverat att ålägga ett enda landskap dessa skyldigheter, eller om en fördelning av befogenheterna på till exempel två landskap skulle ge bättre förutsättningar att sköta uppgiften.

16

KOMMUN-
FÖRBUNDET

16

22. Vilket vårdlandskap borde föreskrivas som ansvarig för att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster (31 §) i hela landet?

- Det är fråga om en mycket omfattande uppgift, som förutsätter att landskapet har tillräckliga svenskspråkiga personalresurser, en klar koppling till forsknings- och universitetsvärlden, ekonomisk stabilitet och möjlighet att avsätta resurser samt ett brett utbud av service, för att de mångfasetterade uppgifterna ska kunna skötas.
- Kommunförbundet vill också framhålla att modellen med ett ansvarigt vårdlandskap inte får leda till att den svenskspråkiga utvecklingsverksamheten avskiljs från den finskspråkiga.

17

KOMMUN-
FÖRBUNDET

17

43. Tryggar förslagen om delningen av Kårkullas verksamhet kontinuiteten i dess verksamhet som vårdlandskapens verksamhet?

- Nedläggningen av Kårkulla samkommun och överföringen av ansvaret för verksamheten till landskapen är en stor förändring jämfört med den nuvarande verksamheten. Då Kårkulla samkommun läggs ner är det ytterst viktigt att svenskspråkig service kan garanteras utan avbrott för personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- Enligt förslaget kvarstår sakkunnigtjänsterna i landskapet Egentliga Finland. I samarbetsavtalet borde de tvåspråkiga landskapen avtala om utvecklings- och sakkunnigtjänster, med utgångspunkten att det också i fortsättningen erbjuds svenskspråkiga sakkunnigtjänster på lika villkor, oberoende av i vilket landskap personen bor.

18

KOMMUN-
FÖRBUNDET

18

43. Tryggar förslagen om delningen av Kårkullas verksamhet kontinuiteten i dess verksamhet som vårdlandskapens verksamhet?

- Vårdreformen gäller inte Åland, men eftersom Åland anlitar samkommunens tjänster inverkar reformen också på situationen för de åländska kunderna inom specialomsorgen. Därför bör man i reformen beakta behoven hos dem som behöver specialomsorgstjänster på Åland.
- Viktigt är också att en tillräckligt lång övergångsperiod säkerställs med tanke på Kårkullas tidigare verksamhet. Den övergångsperiod som föreslås i lagutkastet kan inte anses tillräcklig med tanke på servicens kvalitet.

19

KOMMUN-
FÖRBUNDET

19

Läs Kommunförbundets utlåtande i sin helhet här:

- https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/vastaukset%20lausuntopyynt%C3%B6kysymyksiin_1.pdf (på finska)

och här pressmeddelandet och länk till sammandraget på svenska:

- <https://www.kommunforbundet.fi/pressmeddelande/2020/vardreformen-hotar-forsvaga-kommunernas-ekonomi-och-finansiella-stallning>

20

KOMMUN-
FÖRBUNDET

20

Ställ dina frågor till expertpanelen 17.9 kl. 14-15.30

- Experter från Kommunförbundet, Folktinget, Justitiministeriet och Kommunerna
- Via Teams
- Det kostar inget att delta
- Anmäl dig:
<https://kommuntorget.fi/utbildning/fraga-expertpanelen-om-vardreformen/>

17.09.2020 | Online

Inspirera andra! Dela evenemang

Fråga expertpanelen om vårdreformen!

21

KOMMUNFÖRBUNDET